

EUROPEAN
MUSEUM
CONFERENCE

12-13
DEC 2023

ATHENS
ACROPOLIS
MUSEUM

Europe of Museums

**New definition, new perspectives:
Identity, Credibility, Sustainability**

Programme

ICOM international
council
of museums

ICOM international
council
of museums

Hellenic National
Committee
1988-2023

Under the auspices of:

HELLENIC REPUBLIC
Ministry of Culture

Supported by:

Strategic Allocation
Review Committee

ACROPOLIS MUSEUM

ICOM conseil
international
des musées
France

ICOM international
council
of museums
Germany

Organized by:

ICOM Hellenic National Committee

Partners:

ICOM - Europe
ICOM - France
ICOM - Cyprus

Associated Committees:

ICOM - Belgium
ICOM - Georgia
ICOM - Germany
ICOM - Italy
ICOM - Moldova
ICOM - Romania
ICOM - Ukraine
ICOM - CECA

Η Ευρώπη των Μουσείων

Νέος ορισμός, νέες προοπτικές: Ταυτότητα, αξιοπιστία, βιωσιμότητα

Αθήνα, 12-13/12/2023

† Μουσείο της Ακρόπολης

Αμφιθέατρο Δημήτριος Παντερμαλής

📅 Τρίτη 12/12/2023

09.30 Προσέλευση- Εγγραφές

10.00 Έναρξη - χαιρετισμοί

Τέτη Χατζηνικολάου, Πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOM

Emma Nardi, Πρόεδρος του ICOM

Λίνα Μενδώνη, Υπουργός Πολιτισμού

10.45 Συνεδρία 1: Ταυτότητα

Εισαγωγή

Ανδρομάχη Γκαζή, Καθηγήτρια Μυσειολογίας, Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Στρογγυλή τράπεζα

Συντονισμός:

Ανδρομάχη Γκαζή

Αναστασία Λαζαρίδου, Επίτιμη Έφορος Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Πολιτισμού

Μουσειακές ταυτότητες και συμπερίληψη: μια αδύνατη εξίσωση;

Alexandre Chevalier, Αντιπρόεδρος ICOM-Βέλγιο, Πρόεδρος ICOM Belgique Wallonie-Bruxelles, ταμίας ICOM-Europe, μέλος WGSR

Ο ρόλος των μουσείων στην ενίσχυση της δημοκρατικής δημόσιας σφαίρας

Συραγώ Τσιάρρα, Διευθύντρια Εθνικής Πινακοθήκης-Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου, Αθήνα

11.30 Διάλειμμα- Καφές

12.00

Συνεδρία 1: Ταυτότητα

Ταυτότητες και κοινό. Μια ματιά στα ιταλικά μουσεία

Giuliana Ericani, Εκπρόσωπος ICOM-Ιταλία, Αντιπρόεδρος ICOM- Europe

Σκέψεις/στοχασμοί για τις αρχαίες ταυτότητες: Το Νέο Κυπριακό Μουσείο και η σύγχρονη προσέγγισή του στην αρχαιολογική κληρονομιά της Κύπρου

Ευτυχία Ζαχαρίου, Εκπρόσωπος ICOM-Κύπρος, Έφορος Αρχαιοτήτων, Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υφυπουργείο Πολιτισμού, Κύπρος

Η περίοδος της κρίσης ως αποφασιστική δοκιμασία για τις αξίες της κοινότητας των επαγγελματιών των μουσείων

Anastasiia Cherednychenko, Πρόεδρος ICOM -Ουκρανία

Συζήτηση

13.15

Διάλειμμα

14.30

Συνεδρία 2: Αξιοπιστία

Κεντρική ομιλία

Το μουσείο του μέλλοντος και το μέλλον των μουσείων. Ορίζοντας το μουσείο σε καιρούς παγκόσμιων αλλαγών

Alberto Garlandini, Πρόεδρος του Ιδρύματος ICOM, πρώην Πρόεδρος του ICOM

Στρογγυλή τράπεζα

Συντονισμός:

Αλεξάνδρα Μπούνια, Καθηγήτρια Μουσειολογίας, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ελλάδα

Τζένη Αλμπάνη, πρώην Αντιπρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του ICOM

Συλλογές-έρευνα-αφήγηση: τα κλειδιά της αξιοπιστίας των μουσείων

Juliette Raoul-Duval, Πρόεδρος ICOM-Europe

Η αγάπη για τα μουσεία

Karen Brown, Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Μουσειακών Σπουδών και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Πανεπιστήμιο St Andrews, Σκωτία, Πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής ICOM / ICOFOM

Θεματοφύλακας εμπιστοσύνης: το Μουσείο Μπενάκη προσεγγίζοντας την εκατονταετία του

Γιώργης Μαγγίνης, Επιστημονικός Διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη, Αθήνα

Τα σημερινά μουσεία όπως τα αντιλαμβάνεται η ρουμανική κοινωνία

Virgil Nitulescu, Πρόεδρος ICOM- Ρουμανία

Η δύναμη των μουσείων ενισχύει την αξιοπιστία τους στις κοινότητες. Ο ρόλος του Εθνικού Μουσείου Αμαξών στη Λισαβόνα

Mario Antas, Διευθυντής του Εθνικού Μουσείου Αμαξών, Λισαβόνα, Πορτογαλία, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ICOM- Europe

---

Συζήτηση

17.00

Τέλος της συνεδρίας

Τετάρτη 13/12/2023

09.30

Ξεναγήση των ξένων συνέδρων στο Μουσείο της Ακρόπολης

11.00

Συνεδρία 3: Βιωσιμότητα

Κεντρική ομιλία

Ερευνήστε! Είναι ανάγκη να προστατεύσουμε τους εαυτούς μας, όχι το κλίμα

Stefan Simon, Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Rathgen, Βερολίνο, Γερμανία

Στρογγυλή τράπεζα

Συντονισμός:

Νίκος Ζούρος, Καθηγητής Φυσικής Γεωγραφίας, Τμήμα Γεωγραφίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Διευθυντής του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου, Ελλάδα

Ιωάννα Λεμονή, Διευθύντρια Marketing και Επικοινωνίας, Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κηφισιά, Αττική

Τα γαλλικά μουσεία δεσμεύονται να υπηρετήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη

Emilie Girard, Πρόεδρος ICOM-Γαλλία

Η προστασία του κλίματος στο επίκεντρο: Το μουσείο προς το «Όραμα Μηδέν»

Felicia Sternfeld, Πρόεδρος ICOM-Γερμανία

Μουσεία, κοινότητες και βιωσιμότητα στη Γεωργία

Lana Karaia, Πρόεδρος ICOM-Γεωργία, Μέλος του Δ.Σ. ICOM-Europe

12.30

Διάλειμμα

13.45

Συνεδρία 3: Βιωσιμότητα

Τα μουσεία της Δημοκρατίας της Μολδαβίας αλληλέγγυα στην Ουκρανία

Valeria Suruceanu, Πρόεδρος ICOM-Μολδαβία

Μουσείο και βιώσιμη κοινωνική ανάπτυξη

Marie Clarté O'Neill, Πρόεδρος Διεθνούς Επιτροπής ICOM-CECA

Μουσεία: περιβαλλοντικές πολιτικές και πολιτισμική βιωσιμότητα

Ανδρέας Γιακουμακάτος, Ομότιμος Καθηγητής, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
Αθήνα, Καθηγητής, Università degli Studi di Firenze

Συζήτηση – Συμπεράσματα

16.00

Λήξη του Συνεδρίου

17.00

Ξενάγηση στην Εθνική Πινακοθήκη-
Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου

18.30

Δεξίωση των Συνέδρων

Europe of Museums**New definition, new perspectives: Identity, Credibility, Sustainability**

Athens, 12-13/12/2023

♀ The Acropolis Museum

Auditorium Dimitrios Pantermalis

 Tuesday 12/12/2023

09.30 Registration

10.00 *Opening - Welcome addresses***Teti Hadjinicolaou**, Chair ICOM-Greece**Emma Nardi**, ICOM President**Lina Mendoni**, Minister of Culture**10.45 Session 1: Identity***Introduction***Andromache Gazi**, Professor of Museology, Department of Communication, Media and Culture, Panteion University, Athens*Round table**Moderators:***Andromache Gazi****Anastasia Lazaridou**, Ephor Emerita of Antiquities, Hellenic Ministry of Culture*Museum identities and inclusion: an impossible equation?***Alexandre Chevalier**, Vice-Chair ICOM -Belgium, Chair ICOM Belgique Wallonie-Bruxelles, Treasurer ICOM- Europe, Member WGSR*The Role of Museums in Strengthening the Democratic Public Sphere***Syrago Tsiara**, Director National Gallery - Alexandros Soutsos Museum, Athens

11.30 Coffee break

12.00

Session 1: Identity

Identities and publics. A look at Italian museums

Giuliana Ericani, Representative ICOM-Italy, Vice Chair ICOM-Europe

Reflecting on ancient identities: The New Cyprus Museum Project and its 21st century approach to Cyprus' archaeological heritage

Eftychia Zachariou, Representative ICOM-Cyprus, Ephor of Antiquities, Department of Antiquities, Deputy Ministry of Culture, Cyprus

Crisis time as litmus test for museums professionals community values

Anastasiia Cherednychenko, Chair ICOM-Ukraine

Discussion

13.15

Lunch break

14.30

Session 2: Credibility

Keynote Speech

The museum of the future and the future of museums. Defining the museum in times of global change

Alberto Garlandini, President of ICOM Foundation, Former President of ICOM

Round table

Moderators:

Alexandra Bounia, Professor of Museology, Department of Cultural Technology and Communication, University of the Aegean, Greece

Jenny Albani, Ex Vice Chair ICOM-Greece

Collections-research-narration: the keys to museum credibility

Juliette Raoul-Duval, Chair ICOM-Europe

The Love of Museums

Karen Brown, Professor of Art History, Museum and Heritage Studies, University of St Andrews, Scotland, Chair of the International Committee ICOM/ICOFOM

A Depository of Trust; the Benaki Museum Approaching its Centenary

George Manginis, Academic Director of the Benaki Museum, Athens

Today's museums as they are perceived in the Romanian society

Virgil Nitulescu, Chair ICOM-Romania

The power of museums enhancing credibility in communities; the role of the National Coach Museum, Lisbon, Portugal

Mario Antas, Director of the National Coach Museum, Lisbon, Portugal, ICOM-Europe Board Member

---

Discussion

17.00   End of session

 Wednesday 13/12/2023

09.30   The Acropolis Museum: Guided tour for the foreign participants

11.00   **Session 3: Sustainability**

Keynote Speech

Look up! About the need to protect us, not the climate

Stefan Simon, Director of the Rathgen Research Laboratory, Berlin, Germany

Round table

Moderators:

Nikos Zouros, Professor of Geography, Geography Department, University of the Aegean, Director of the Natural History Museum of the Lesvos Petrified Forest, Greece
Ioanna Lemoni, Marketing and Communications Manager, Goulandris Natural History Museum, Kifissia, Attica

French museums committed to sustainable development

Emilie Girard, Chair ICOM-France

Climate Protection in Focus: The Museum on the way to "Vision Zero"

Felicia Sternfeld, Chair ICOM-Germany

Museums, Communities and Sustainability in Georgia

Lana Karaia, Chair ICOM-Georgia, ICOM-Europe Board Member

12.30 Lunch break

13.45 Session 3: Sustainability

The museums of the Republic of Moldova stand in solidarity with Ukraine

Valeria Suruceanu, Chair ICOM-Moldova

Museum and sustainable social development

Marie Clarté O'Neill, Chair of the International Committee ICOM/CECA

Museums: environmental policies and cultural sustainability

Andreas Giacomacatos, Professor Emeritus, Athens School of Fine Arts, Professor, Università degli Studi di Firenze

---

Discussion and conclusions

16.00 End of the Conference

17.00 National Gallery- Alexandros Soutsos Museum: Guided tour

18.30 Cocktail

L'Europe des musées**Nouvelle définition, nouvelles perspectives: Identité, Crédibilité, Durabilité**

Athènes, 12-13/12/2023

♀ Musée de l'Acropole

Amphithéâtre Dimitrios Pantermalis

 Mardi 12/12/2023

09.30 Inscriptions

10.00 *Ouverture de la Conférence - Discours de bienvenue***Teti Hadjinicolaou**, Présidente ICOM-Grèce**Emma Nardi**, Présidente de l'ICOM**Lina Mendoni**, Ministre de la Culture10.45 **Session 1: Identité***Introduction***Andromache Gazi**, Professeur de muséologie, Département de la communication, des médias et de la culture, Université Panteion, Athènes*Table Ronde**Modérateurs:***Andromache Gazi****Anastasia Lazaridou**, Ephore Émérite des antiquités, Ministère Hellénique de la Culture*Identités muséales et inclusion : une équation impossible?***Alexandre Chevalier**, Vice-président ICOM- Belgique, Président ICOM Belgique Wallonie-Bruxelles, Trésorier ICOM- Europe, membre WGSR*Le rôle des musées dans le renforcement de l'espace public démocratique***Syrago Tsiara**, Directrice de la Pinacothèque Nationale- Musée Alexandros Soutsos, Athènes

11.30 Pause café

12.00

Session 1: Identité

Identités et publics. Un regard sur les musées italiens

Giuliana Ericani, Représentante ICOM-Italie, Vice-présidente ICOM-Europe

Réfléchir sur les identités anciennes : Le projet du nouveau musée de Chypre et son approche du patrimoine archéologique chypriote du 21e siècle

Eftychia Zachariou, Représentante ICOM-Chypre, Ephore des antiquités, Département des antiquités, Ministère délégué chargé de la Culture, Chypre

La crise est un test décisif pour les valeurs de la communauté des professionnels des musées

Anastasiia Cherednychenko, Présidente ICOM-Ukraine

Discussion

13.15

Pause déjeuner

14.30

Session 2: Crédibilité

Discours liminaire

Le musée du futur et le futur des musées. Définir le musée à l'heure du changement global

Alberto Garlandini, Président de la Foundation ICOM, Ex Président de l'ICOM

Table Ronde

Modérateurs:

Alexandra Bounia, Professeur de muséologie, Département de technologie culturelle et de communication, Université de l'Égée, Grèce

Jenny Albani, Ex Vice-présidente ICOM-Grèce

Collections-recherche-narration: les clés de la crédibilité des musées

Juliette Raoul-Duval, Présidente ICOM-Europe

L'amour des musées

Karen Brown, Professeur d'histoire de l'art, de muséologie et des études du patrimoine culturel, Université de St Andrews, Ecosse, Présidente du Comité international ICOM/ICOFOM

Un dépôt de confiance: le Musée Benaki à l'aube de son centenaire

George Manginis, Directeur scientifique du musée Benaki, Athènes-Grèce

La perception des musées d'aujourd'hui par la société roumaine

Virgil Nitulescu, Président ICOM-Roumanie

La force des musées renforçant la crédibilité auprès des communautés ; le rôle du Musée National des Carrosses, Lisbonne, Portugal

Mario Antas, Directeur du Musée National des Carrosses, Lisbonne, Portugal,
Membre du conseil d'administration ICOM - Europe

Discussion

17.00 Fin de la session

Mercredi 13/12/2023

09.30 Musée de l'Acropole: Visite guidée pour les participants étrangers

11.00 Session 3: Durabilité

Discours liminaire

Recherchez! La nécessité de protéger nous-mêmes, pas le climat

Stefan Simon, Directeur du Laboratoire de recherche Rathgen, Berlin, Allemagne

Table Ronde

Modérateurs:

Nikos Zouros, Professeur de Géographie, Département de Géographie, Université de l'Égée, Directeur du musée d'histoire naturelle de la forêt pétrifiée de Lesvos, Grèce
Ioanna Lemoni, Directrice de Marketing et de Communication, Musée Goulandris d'Histoire Naturelle, Kifissia, Attique

Les musées français, engagés pour une dynamique durable

Emilie Girard, Présidente ICOM-France

La protection du climat au point: Le musée sur la voie de la "Vision zéro"

Felicia Sternfeld, Présidente ICOM-Allemagne

Musées, communautés et développement durable en Géorgie

Lana Karaia, Présidente ICOM-Géorgie, Membre du conseil d'administration ICOM - Europe

12.30 Pause déjeuner

13.45 Session 3: Durabilité

Les musées de la République de Moldavie solidaires de l'Ukraine

Valeria Suruceanu, Présidente ICOM-Moldavie

Musée et développement social durable

Marie Clarté O'Neill, Présidente du Comité international ICOM/CECA

Musées : politiques environnementales et durabilité culturelle

Andreas Giacomacatos, Professeur Émérite, École des beaux-arts, Athènes, Professeur, Università degli Studi di Firenze

---

Discussion - Conclusions

16.00 Clôture de la Conférence

17.00 Visite guidée à la Pinacothèque Nationale -
Musée Alexandros Soutsos

18.30 Cocktail

Organizing Committee

TETI HADJINICOLAOU, Chair ICOM-Greece

JULIETTE RAOUL-DUVAL, Chair ICOM-Europe

PENY THEOLOGI-GOUTI, Vice Chair ICOM-Greece

MARINA TSEKOU, Secretary ICOM-Greece

ROULA HAIDOU, Treasurer ICOM-Greece

EFFROSYNI NOMIKOU, Deputy member of the Board, ICOM-Greece

ANASTASIA LAZARIDOU, Ephor Emerita of Antiquities, Hellenic Ministry of Culture

VOULA KALLIODI, Chair ICOM-Greece /Audit Committee

Administration

ELISABETH BARGUE, **MARIA DIMOU**, ICOM-Greece

Secretariat

ELENI ANGOURA, **LINA STAMATI**, ICOM-Greece

